

POLONA DEMŠAR: FOLIUM

ZKŠT ŽALEC • SAVINOV LIKOVNI SALON ŽALEC • 7. 3. – 27. 4. 2024

mag. Vid Lenard

POLONA DEMŠAR: FOLIUM

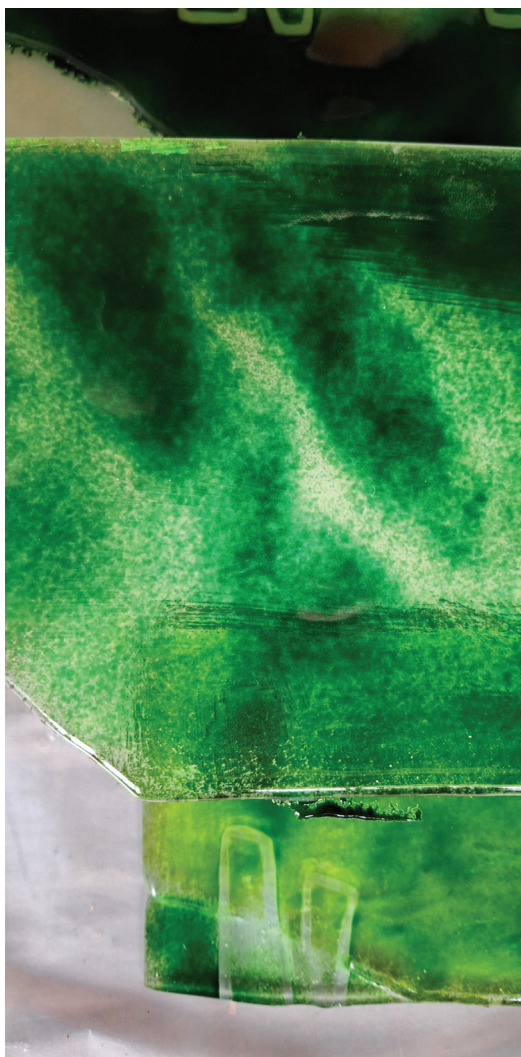
PREOBLIKOVANJE REPINCA V KONCEPT GLINE IN STEKLA

Čas epidemije koronavirusa je marsikoga zbližal z naravo, svojo in tisto gozdno. Zavedli smo se, kako hitro smo prej živeli v gonji po denarju, samopotrditvi in nenehnem napredku, v katerega nas sili modernost, ki ne upošteva omejitve tega planeta. Obdarjeni z gozdovi, ki so jih ohranili naši pradedje, smo hvaležni postopali po uhojenih in manj uhojenih gozdnih poteh, da bi se razbremenili medijskega pritiska in digitalne tehnologije. Verjetno ima vsak od nas neki intimen spomin s teh sprehodov po naravi v mejah domačih občin. Umetnico Polono Demšar je na takih sprehodih v okolici reke Savinje in Celjske koč očaral velik srčast list z valovitim robom in dolgim pecljem – repinec. Izbrala ga je za umetniško preoblikovanje človekovega razmerja z naravo, tudi skozi vprašanje spola.

Stari pregovor pravi, da to, kar sejemo, tudi žanjemo, zato se v kontekstu ekologije in feminizma vse več gozdark zaveda, da tak kompleksen sistem, kot je gozd, ni le ekonomsko dobro, temveč je predvsem ohranjevalnik socialne in okoljske pestrosti. Polona Demšar razstavo snuje okoli vprašanja: ali nas transformacije lista v steklo in medij bele gline, vstavljeni v pleksi sliko, kakor herbarij, lahko usmerijo k poglobljenemu opazovanju sveta, spoštovanju soodvisnosti in povezanosti živega sveta ter s tem boljšemu ohranjanju gozdov za nove generacije?

V Savinovem likovnem salonu Žalec, ki se nahaja v historični zgradbi, kjer so prostori obnovljeni s čudovitim tlakom, so po stenah razobešeni listi repinca v glini in steklu. Stekljena različica visi razdeljena v sloje, ki eden za drugim ustvarijo vtis gibanja celega lista – tega pa sestavi šele naš pogled. Velik stekleni list je torej sestavljen iz delov kakor delček arheološke najdbe, ki jo je veter pozabe in malodušnosti raznesel in pokopal, zdaj pa je spet odkrita pred nami v krhki celovitosti. Ne eden, kar trije velikani so tako spet na videz spojeni, sešiti in pritrjeni, povezani in združeni v vrhunsko estetsko doživetje. V tem postopku, ki gre od celote k fragmentu in nazaj k celoti, je nekaj globoko povednega, kar okrepi naše gledanje in opazovanje. Fragmenti narave so spet povezani v eno. Razviden je modernistični postopek izdelave posameznih kosov, serij in njihovo spajanje v celoto. Uravnotežena simetrična kompozicija je sestavljena iz steklenih kosov različne barvne intenzivnosti, kar ustvarja dinamično kompozicijo plapolajočega in lebdečega lista v vsem lirizmu in monumentalnosti. Različice lista v steklu je razvila najprej zaradi svoje afinitete do oblikovanja v tem mediju, nato pa tudi zavoljo barve, klorofila zelenih odtenkov, ki se v končni različici spreminjajo kakor v letnih časih.

Umetnica je v mediju bele gline razvila zanimive variacije v zgradbi lista, tako da se njegove žile pnejo od dekorativnih, celo fin de sieclovskih oblik, prek minimalističnih in modernih ravnih form pa do koncentričnih sodobnih izpeljank, ki obliko lista povežejo z letnicami v drevesnem deblu. Šest takih listov ima oblikovane listne žile tako, da so stisnjene in vstavljene na in med pleksi steklo. Takšne oblike za zmerom ostanejo kakor opomin ali spomin na lepoto (izumrlih) rastlinskih vrst iz prirodoslovnega muzeja. Motiv stisnjenih glinenih kipov je obravnaval že njen oče, kipar Tone Demšar, kar je v

Iz cikla **Folium**, 2023–2024, taljeno steklo z barvnim pigmentom

Iz cikla **Folium**, 2023–2024, žgana glina

okviru represij prejšnje politične oblasti imelo svoj smisel, medtem ko lahko Polonine beremo kot pritiske modernosti na onesnaženost narave. Kot predstavnica nežnejšega spola se še bolj zaveda krhkega ravnovesja v naravi v kontekstu segrevanja planeta in potrebe po ohranjanju biotske raznovrstnosti, kar simbolizira vitalnost in inventivnost v variacijah oblikovanja lista. List je odkrila ob Savinji, z belo glino pa s postopkom gradnje končnega umetniškega dela pokaže na pomembnost manualne prakse v oblikovanju in žganju gline ter taljenega float stekla. Polona Demšar je svoj koncept uresničila na rudimentaren, liričen in angažiran način.

Umetniška vrednost razstave je v tankočutnem delovanju na več nivojih: preoblikovanju repinca v serijo privlačnih umetniških izdelkov, razstava v galeriji v Žalcu umešča njeno delo v svet umetnosti in ji podeljuje žarenje in razvidnost, je oda listu zdravilne in hranilne rastline in opomin za krhko lepoto gozdnega ekosistema in travnika ob Savinji. Je tudi poklon ženskam gozdarkam, ki jih je v Sloveniji 40 % in težijo k ohranjanju gozda. In nenazadnje je to tudi upor proti brezbriznosti do planeta in poziv k cenjenju tega, kar bomo predali svojim rodovom.

Iz cikla **Folium**, 2023–2024, žgana glina

Iz cikla **Folium**, 2023–2024, žgana glina

Polona Demšar se je rodila leta 1979 v Ljubljani. Po končani Srednji šoli za oblikovanje in fotografijo, smer fotografija, se je v šolskem letu 1998/99 vpisala na Akademijo za likovno umetnost in oblikovanje, smer kiparstvo. Leta 2003 je diplomirala pri prof. Luju Vodopivcu in dr. Levu Kreftu ter prejela študentsko Prešernovo nagrado za kiparstvo. Na akademiji je pri Tanji Pak nadaljevala magistrski študij unikatnega oblikovanja in ga zaključila leta 2007. Med letoma 2013 in 2016 je bila predsednica Društva likovnih umetnikov Ljubljana, je pa tudi članica sekcije za keramiko v Zvezi društev slovenskih likovnih umetnikov. Živi v Celju in dela v Ljubljani in na Sv. Trojici.

Iz cikla **Folium**, 2023–2024, žgana glina

Na naslovni strani:

Polona Demšar, iz cikla **Folium**, 2023–2024, taljeno steklo z barvnim pigmentom

Razstavo je pripravil Zavod za kulturo, šport in turizem Žalec,
Aškerčeva 9a, 3310 Žalec / www.zkst-zalec.si • 7. 3.–27. 4. 2024

Avtor spremnega besedila: **mag. Vid Lenard**

Pregled besedila: **Nastija Močnik**

Fotografija: **Polona Demšar**

Oblikovanje in grafični prelom: **Jure Godler**

Tisk: **Grafika Gracer**

Naklada: 100 kom

Leto izdaje: 2024

Razstavo sta podprla:

